

Den paní učitelky a dětí v MŠ

Mnozí rodiče se mylně domnívají, že pracovní náplň učitelky mateřské školy spočívá v tom, že děti ve školce hlídá. Spousta nezasvěcených lidí nemá vůbec představu, co obnáší profese učitelky MŠ, asi tak, jako učitelky nemohou mít přesný obraz o povoláních ostatních. Ukolem následujícího článku je: přiblížit, jak vypadá běžný den učitelky MŠ a její další pracovní náplň. Není možné děti jen hlídat, docházelo by tak k neplnění základních pracovních povinností. Takže „hlídání“ přenechejme soukromým agenturám k tomu účelu povolaným a podívejme se na to, co všechno děti během pobytu ve školce dělají, tudíž na co se musí paní učitelka připravit.

Od 6.45: děti se scházejí, zatím si hrají s hračkami dle vlastní volby, poslední příprava pomůcek, vyhledání v kabinetu, kopírování pracovních listů, dohoda s kolegyněmi o náplni dne, pokud je něčím netradiční – angličtina, plavání, divadélko, společná vycházka, atd., postupný rozchod do jednotlivých tříd, rychlá úprava třídy pro plánované činnosti. Postupně, jak přicházejí děti, snaží se je zapojovat do připravených činností nebo si děti samy zvolí hru, činnost. Přijímá běžné informace i mimořádné požadavky rodičů, vyřizuje telefonáty, upomíná dětem pitný režim, dodržování hygienických návyků po použití WC, při kýchnutí, zakašlání, vysmrkání. Smrká s dětmi, které tento návyk „bohužel ještě nemají“ – je jich mnoho. Zapisuje docházku, případně doplňuje nové záznamy do dokumentace dětí. Sleduje pohyb dětí po třídě, herní zaujatost, bezpečnost, věnuje se dětem při činnostech u stolečků, řeší dotazy a konflikty.

Činnosti prováděné cca do 8.30 jsou zakončeny úklidem (abychom měli dostatek volného prostoru) a přechází se k rannímu společnému přivítání, popovídání a následuje cvičení.

Plánované nabízené činnosti přibližně do 8,30: na koberci: stavby z kostek všech druhů, konstruktivní stavebnice, dřevěné skládačky, veškeré námětové hry, volné cvičení, atd. Děti si samy vytvoří skupinky dle zájmu a vyberou si činnost u stolečků: puzzle, společenské hry (nutný dohled paní učitelky – dodržování pravidel), výukové hry a další spousta her, samozřejmostí je modelování, kreslení a malování čímkoliv, vystřihování, nalepování, vše je sice „stále při ruce“, ale „dolaďuje se“ na přání dětí. Nejstarší děti plní úkoly v rámci přípravy na školní docházku (rozumové úkoly na procvičení paměti, logiky, úkoly na procvičování grafomotoriky, pracují s pracovními listy, aj...). Stále se snaží sledovat všechny děti v rámci bezpečnosti, jejich pohyb po třídě i mimo ni - WC, umývárna, starší děti se pověřují vyřizením vzkazů ze třídy do třídy, paní učitelka je nesmí ztratit z podvědomí.

8,30 – 10,00: následuje pravidelný denní „komunikační kruh“ – přivítají se již všichni společně a popovídají si o všem, co děti potřebují sdělit a naopak, co jim potřebuje sdělit paní učitelka – co děti čeká během dne, někdy i týdne, zadá úkoly jednorázové, trvalejší, prozradí, kdo slaví narozeniny, svátek, atd. Oslavencům přichystají malou školkovou oslavu – přání od dětí, písnička a už je čas na ranní cvičení. Podle situace děti zouvají bačkorky. Zařazeno je úvodní rozehrátí, průpravné zdravotní cviky, pokud je „velké cvičení“, využívají se lavičky, molitanové sestavy a další náradí, rozmanité náčiní (obruče, míče, tyče, cihličky, apod.), na ukončení pohybová hra a relaxační cvičení. Po cvičení zvládají děti WC a hygienu, návyky paní učitelka kontroluje.

Od 9.00 svačina, je důležitým okamžikem dne, často se stává, že rodiče přivádí děti do MŠ „bez snídaně“, což je velká chyba!!! Dle věku dětí probíhá organizace stolování, paní učitelka pomáhá se stolováním, určí službu, přidává jídlo, pití, likviduje vzniklé „nehody“, atd.

Po jídle navazují další vzdělávací činnosti – s celou skupinou dětí či jednotlivými skupinkami u stolečků i na koberci. Čtení a poslech, práce s texty, encyklopedické činnosti, u klavíru zpívání dál jen pro radost, využití nástrojů – hra na kapelu, rytmické hry, hry na udržení rytmu, děti si osvojují novou písničku, básničku, pohybově ji ztvárňují, učí se dramatickou nebo pohybovou hru, pracují s pracovními listy, vytvářejí výrobky, malují - plánovaná výtvarná činnost vyžaduje téměř trvalý dohled a pomoc dětem nebo alespoň radu, vše se odvíjí od věku dětí, jejich individuálních schopností a náročnosti úkolu. Pracuje obvykle jedna skupinka, které vše paní učitelka vysvětlí, někdy i několikrát, další skupince vysvětluje znovu. Nabízí klasické i netradiční techniky. Kontroluje správné návyky při práci a používání svěřených materiálů, při držení nůžek a tužky (těmto návykům malé děti teprve učí, ony samy se učí rovněž pozorováním a nápodobou starších dětí). Většinou mají děti z domova velmi malé zkušenosti, velkých pokroků dosáhnout především v MŠ. Děti pokračují v činnostech započatých dříve, provozují obdobné další činnosti opět jako po ránu. Vše zakončuje postupný úklid, po sejití v „kroužku“ hodnotí všichni doposud proběhlé činnosti, uspořádají výstavku prací, atd. Před opuštěním třídy zvládají děti opět WC a hygienu a jdeme se převlékat na pobyt venku.

10,00 – 11,45: připomeneme si, jak se vhodně obléknout. Pomoc dospělého je přiměřená věku dětí, zdatnější děti oceníme pochvalou, zkontrolujeme, doupravíme. Pomalejší děti v nás mají oporu, ale ne sluchy!!! Konečně se jde oblékat i paní učitelka, hlavně nezapomenout klíče od zahradní chaloupky a WC (pokud se jde na zahradu) a papírové kapesníčky. Při „cestování mimo zahradu“ sleduje paní učitelka, aby děti „držely útvar“, nechodily příliš blízko obrubníku u silnice, náročná je bezpečnost především u rušných silnic. Učitelka smí jít sama na procházku s maximálně 20 dětmi!!! Je nutné být neustále ve střehu a plné soustředěnosti, rychle reagovat a předvídat situace. Jednomu dítěti zavazuje botu a přitom se musí dívat, co dělají ostatní děti v zástupu, některé vzdálené i několik metrů. Cestou si často na přání dětí zahrajeme hry na paloučku a vhodných odlehlých místech. Využijeme volnosti prostoru – nutností je prostor vizuálně zkontrolovat a projít, odstranit a upozornit děti na nebezpečné předměty - připomínání a vysvětlování, že po cestě nesbíráme žádné odpadky a podezřelé předměty, nikdy nedáváme nic do pusy je na denním pořádku. Před přecházením vozovky paní učitelka děti upozorňuje na zklidnění před přechodem a reagování na její pokyny. Zhodnotí a odsouhlasí přecházení na druhou stranu, první dvojice dětí dostává pokyn, kde na druhé straně zastavit, aby to nebylo ani moc daleko ani moc blízko. Na první dvojici musí být přitom velmi dobrý spoleh. Pokud takto cestuje, protože občas musí děti „vyrazit do reality“, téměř vždy se pak ještě zastaví s dětmi na zahradě – je to oáza klidu a bezpečí.

11,45– 12,30: převlékání z pobytu venku je také pracovně náročné, srovnat a uklidit si vše na své místo nebo správné místo – mokré nebo špinavé věci a boty rozložit. Po převléknutí jdou děti opět na WC a hygienu, paní učitelka kontroluje provedenou hygienu. Následuje oběd. Větší děti mají zpravidla připraven příbor na druhé jídlo. U jídla dbají dospěláci na správné návyky, držení lžice a příboru, slušné chování. Malé děti dokrmujeme, likvidujeme vzniklé nehody – polití, rozlití, zdravotní obtíže u jídla, apod., mezitím do sebe rychle „naházíme“ polévku i druhé jídlo, kolikrát nemáme čas vnímat, co jíme a už se předávají „pooběďáci“ rodičům a ostatní děti se „korigují“, než-li i poslední loudové dojedí.

12,30 – 14,30: u malých dětí pomáhá paní učitelka s převlékáním do pyžámek, ukládáním na lehátko. Všichni poslouchají polední pohádku, stále se předávají děti rodičům, předávání důležitých informací o dítěti a rovněž jejich přijímání a zaznamenání pro kolegyně. Paní učitelka z dopolední směny „odchází většinou od dětí“ – přechází si připravovat pomůcky a materiál pro činnosti na další den, uvede svou třídu do pořádku, sklídí pomůcky a materiály

používané během dne, obmění např. nástěnky novými výtvary dětí, roztřídí výkresy dětí, zapíše do třídnice. Zatímco malé děti odpočívají, paní učitelka odpolední služby si kromě kávy užívá „šrumu“ kolem neodpočívajících dětí, u kterých koriguje jejich činnosti v maximálním poklidu vzhledem k dětem, které spí. Neopouští děti při spánku. Vymýšlí program pro děti na další den, týden, promýšlí materiály a pomůcky, hledá náměty, obkresluje, vystřihuje pro malé děti, připravuje netradiční materiály, dodělává resty. Vstávání, převlékání dětí, WC a hygiena po spánku. Paní učitelka pomáhá dětem s oblékáním, s úklidem lůžkovin, holčičky chtějí načesat, upravíme se a jdeme na svačinu – odpolední svačina je bez výhrady stejná jako dopolední a probíhá v jednotlivých třídách opět individuálně v rozmezí 14,30 – 15,00.

15,00 – 17,00: hry dle volby dětí, dle zájmu pracovní, výtvarné, pohybové nebo didaktické činnosti. Děti postupně odcházejí domů. Ze tří tříd se scházejí postupně do jedné, ve které končí provoz MŠ. Učitelky si předají potřebné informace o dětech, končí učitelka zkontroluje upravenost třídy, douklidí pomůcky, zkontroluje a zabezpečí budovu a areál.

Pro mnohé paní učitelky pracovní den odchodem dětí nekončí, některé činnosti dokončují ještě doma nebo mimo MŠ: účastní se akcí v rámci dalšího vzdělávání, studují potřebné publikace k přípravě na výchovnou práci, pročítají odbornou literaturu, vyrábějí výzdobu školky a aplikují ji, pečují o kabinety, knihovny, promýšlí další akce školky (zvláštní příležitosti, viz Plán aktivit na školní rok), plní úkoly zadané ředitelkou, atd.

Stává se, že kromě pedagogické práce se paní učitelky v mimořádných situacích také „rekvalifikují“: např. na paní uklízečky - pomáhají při úklidu po malování, po různých menších či větších stavebních úpravách, rekonstrukcích v MŠ, atd. Při akcích MŠ se stávají plaveckým instruktorem, zdravotníkem, úředníkem, technikem, manažerem i obyčejným nádeníkem (nejen odvoz sběru). Předpokládá se, že paní učitelka je „při všech svých profesích“ stále vybavena notnou dávkou trpělivosti, psychické vyrovnanosti, empatie, tolerance, asertivity. Automaticky se očekává, že je zodpovědná, spravedlivá, komunikativní, důsledná.

JE TO STÁLE JEŠTĚ POVOLÁNÍ??? NEBO JE TO POSLÁNÍ???

Na základě článku na internetu upravila na MŠ Štěchovice Jaroslava Marková a kolektiv.